

ἀφτὰ δὰ τάχει τυράκι καὶ ψωμάκι ὁ τρανὸς ὁ γλωσσολόγος. Δάσκαλε, δὲν εἶναι ντροπὴ νὰ μὴν ξαίρει κανεὶς μιὰ ξένη γλῶσσα, ντροπὴ εἶναι νὰ δείχνει τέτοιο πείσμα σὲ πράματα ποὺ δὲν τὰ ξαίρει. Εἴπαμε πὼς τὸ ρένκ (αἰτ. ρεγί) εἶναι ἀπὸ τὶς τουρκ. λέξεις ποὺ δὲν μπήκανε καθόλου στὰ ρωμαῖκα (Γ.Γ.Ε. α, 132.)

Ἐπίσης εἴπαμε πὼς τὸ γητεύω ἔγινε στὰ ἰδιωματικά πρωτὰ ἀπ' τὸ γογητεύω > γωπητεύω κι' ἀπ' ἀφτὰ πέρασε στὴν κοινὴ μας (κοίτα παραπάνου τὶς παραπομπές.) Εἶναι λοιτὸν περιττὸ νὰ μᾶς βάζει τώρα (Ἀθ. μ' 20) εὐπους ἀπ' τὴν καθαρέβουσα: ἐννόησα (γρ. νόησα < νοῶ) καταρροή, ζωὴ κ.τ.λ. ἐνῶ στὰ Μ.Ν.Ε. β' 491 ἔχει τὰ νεοελληνικά ἰδιωματικά ζωγή, ζωγής, ποὺ τὸ γ ἀναπτύχθηκε ἀνάμεσα στὰ φωνήεντα οἱ ἀπ' τὸ 16 αἰώνα: ὅπως λοιπὸν εἶπαν ζωγή, ἔτσι εἶπαν καὶ γογητεύω, αἱ:— Πρὶν ἔλεγε πὼς δὲν ὑπάρχει τύπος γω ἀντὶ ἐγὼ. Τώρα πιά ἀφτὸ δὲν τὸ λέει, γιατί στὸ μεταξὺ τοῦ δείξαμε πὼς κι' ὁ ἴδιος (Μ.Ν.Ε. α', 224) ὁμολογεῖ ἀφτὸν τὸν τύπο. Δὲ βαριέται νὰ ξαναλέει τὰ ἴδια ποὺ τ' ἀποδείξαμε κούφια!

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΤΑ ΦΕΓΓΑΡΙΣΙΑ ΜΑΤΙΑ

Θάρθει μιὰ μέρα, ποὺ θὲ νᾶμαστε ἥσυχοι κι' ὅλα θὰ τὰ κυττοῦμε ὡς τὸ φεγγάρι: οἱ ἔννιες κι' οἱ πόθοι κι' οἱ σκληρὲς ἀπαντοχὲς θὰ μᾶς λαφρώσουν ἀπ' τὴν κρύα τους χάρη.

Κι' ἡ ἐλπίδα, τῶν χουσῶν φτερῶν τινάζοντας τὸ χνοῦδι, ἀπὸ τὸ πλάι μας θὰ γλιστρήσει ἔτσι ἥσυχα, ὡς ποτὲ νὰ μὴ συνόδεψε σὺν ἥσκιος τὴν ψυχὴ μας καὶ τὴ ζήση.

Ὅλες οἱ μέρες, σκαλοπάτια φωτεινὰ, μᾶς προβοδοῦν στὴ μέρα τὴν ταμένη πάνωθε μᾶς τραβοῦν ἀστέρια ἀγνώριστα, καὶ, ὅσο ἀνεβαίνουμε, ὁ ἱλιγγος αὐξάνει.

Τὶ κι' ἂν λυγοῦν πεισματικά τὰ γόνατα, τὶ κι' ἂν τὰ μάτια πλέκουν ἀλυσίδες... Ἄργα ἡ γοργὰ τ' ἄβουλο πόδι μας καμιά δὲ θὰ ξεφύγει ἀπ' τὶς μοιραῖες βαθμίδες.

Θάρθει μιὰ μέρα, ποὺ θὲ νᾶμαστε ἥσυχοι θὰ τραβηχτοῦμε ἀπ' τοῦ εἶναι μὴς τὰ πλάτια κι' ὅλα θὰ τὰ κυττοῦμε ὡς ξένοι, ἀδιάφορα, μὲ τ' ἀδειανὰ, τὰ φεγγαρίσια μάτια.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΝΤΟΣ

Η ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

Στὴ μαργαρίτα ποὺ ξεφύλλισε
βρῆκε πὼς δὲν τὴν ἀγαποῦσα
καὶ τὸ παράπονο ξεχείλισε
κ' ἔκλαψεν ἡ ξανθομαλλοῦσα.

Χίλιες φορὲς σάν τὴν ἐφίλησε
πάνω στὴν κόμη της τὴ ροῦσα
τὸ στόμα μου, ἔτσι τῆς ἐμίλησε
σ' ἐρώτικὴ πνιγμένο ἀγκοῦσα:

— Δὲ σ' ἀγαπῶ; ρώτησε πρῶτα
τὰ μάτια μου ποὺ θὲ νὰ κλάψουνε
κ' ὕστερα τὴν καρδιά μου ρώτα.

Δὲ σ' ἀγαπῶ; μὰ κι' ἀπ' τὸ χῶμα
τοῦ τάφου μου, σὰ θὸ μὲ θάψουνε,
πὼς σ' ἀγαπῶ, θ' ἀκοῦς ἀκόμα!

ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ

BENJAMIN CRÉMIEUX

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

Ἐνα ἀπὸ τὰ πιὸ συνηθισμένα ρωτήματα ποὺ ἀκούει ἕνας ἐπαγγελματίας κριτικός, εἶναι τὸ ἀκόλουθο: «Διαβάσετε ὅλα τὰ βιβλία ποὺ ἐκδίδονται; Κι ἂν δὲν τὰ διαβάσετε ὅλα, πὼς κάνετε τὴν ἐπιλογὴ σας;» Συμβαίνει μάλιστα ἕνας πιὸ ἀπλοϊκὸς ἢ τὸ ἀντίθετο πονηρότερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, φίλος, νὰ ρωτήσει τὸν κριτικὸ: «Διαβάσετε ὅλα τὰ βιβλία ποὺ γι' αὐτὰ κάνετε λόγο;»

Τὸ δεύτερο αὐτὸ ρῶτημα ἀξίζει μιὰ ἀπάντηση πρωτοῦ καταπαστεῖ κανεὶς νάποκριθῇ στὸ πρῶτο. Ὑπάρχει, πράγματι, ἕνας ὁρισμένος ἀριθμὸς βιβλιοκριτικῶν σημειωμάτων ποὺ οἱ συντάχτες τους πολὺ σπάνια ἔχουνε διαβάσει τὰ βιβλία γιὰ τὰ ὁποῖα μιλοῦνε. Εἶναι τὰ σημειώματα τῶν ἐφημερίδων ποὺ οἱ ἀναγνώστες τους λίγο ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴ λογοτεχνία, μὰ ποὺ νομίζουν πὼς δὲν τοὺς ἐπιτρέπεται νάγνωσουν τὰ λογοτεχνικά ἐπικάρια ὅπως δὲν ἀγνοοῦν τὶς ἄλλες ἐπικαιρότητες. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ κατηγορήσῃ τοὺς συντάχτες τῶν σημειωμάτων αὐτῶν, ποὺ οἱ περισσότεροὶ τους δὲν ἔχουν καμιά ἐιδικότητα μὲ τὴ λογοτεχνία καὶ τὴ θεωροῦν σάν κάτι τὸ ἐπιπρόσθετο ὅπως τὴ γραμματεία τῆς συντάξεως ἢ τὸ δελτίο τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Σάν καλοὶ δημοσιογράφοι ποὺ συνηθέστατα εἶναι, περιορίζονται στὴ δημοσίευσή τῆς ἀγγελίας τοῦ ἐκδότη, στὸ ξεχώρισμά της, ἂν ὁ ἐκδότης εἶναι ἀπαιτητικότερος, ἢ στὸ ἀπάνθισμα καὶ τὸ συνὸν ψισμα τῆς οὐσίας τῶν ἐπιφυλλίδων τῶν σπουδαιότερων κριτικῶν.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ ὅταν οἱ κριτικοὶ τῶν μεγάλων ἐφημερίδων ἀρχίσουν νὰ μιλοῦνε γιὰ ἕνα βιβλίο, ὅλος ὁ μικρότερος παρισινὸς τύπος καθὼς καὶ ὁ παρχιακὸς κάνουνε κύρο. Ἐκεῖ ποὺ ὑποψιάζεται κανεὶς τὴν ἐνέργεια μιᾶς ἐπιτήδειας ρεκλάμας, δὲν ὑπάρχει συνηθέστατα, παρὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ «ἐλάσσωνος κόπου». Εἶναι πολὺ λιγότερο κοπιαστικὸ νὰ σχηματίσῃ κανεὶς μιὰ γνώμη γιὰ ἕνα βιβλίο ἀπὸ τὰ ἄρθρα τοῦ Thibaudet τοῦ Théryne τοῦ Billy καὶ νὰ σκα-